

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘIE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortorii nefrancați nu se primesc. — Manuscrisurile nu se retrămit.

Nr. 239.

Vineri, 24 Octomvre (5 Noemvre.)

1886.

Brașov, 23 Octomvre 1886.

În nisele împrejurării critice, ca și cari n'au mai fost delă înființarea dualismului încôce, se întrunesc ađi delegațiunile în capitala ungară.

În întrulul monarchiei crisa economică și financiară este mai acută ca orî și când înainte de acêsta. Austria se luptă cu mari neajunsuri financiare și deficitul ei crește pe an ce merge, ăr cãtu pentru Ungaria sunt numai câteva țile de când ministrul de finance Szapary a descoperit în esposeul său starea cu totul destrăbălată a financelor ungară, care a deșteptat în tôte părțile cele mai mari îngrijiri.

În afară încurcăturile se măresc și se înmulțesc. Cestiunea bulgară a luat un caracter foarte amenințator pentru Austro-Ungaria. Pregătirile necurmte militare ale celorlalte state mari silesc și pe monarchia noastră de a cheltui din nou multe milioane pentru perfecționarea armelor oștirea sale, ăr nesiguranța, ce domnesce în politica esterióră a statelor diferite, le pune vîrfu la tôte.

Ceea ce produce ađi marea încordare a spiritelor este situațiunea esterióră a Austro-Ungariei. Sperăm că desbaterile în sinul delegațiunilor vor aduce ôre-care lumină asupra raporturilor monarchiei cu Germania și cu Rusia și asupra atitudinii politice viitoare a contelui Kalnoky în cestiunea bulgară. Probabil că deja în discursul, prin care Majestatea Sa va face primirea ceremonială obicinuită a delegațiunilor, se va indica acêstă atitudine.

Cestiunea bulgară este și rămâne osia împrejurul căreia se învîrtesce politica orientală a marilor puteri. Rămănea-va Austro-Ungaria și mai departe spectatôre pasivă a faptelor ce le sêvêșesce diplomația rusescă în Bulgaria, și ce le va sêvêși pôte în curêndu marina și armata țarului, orî va eși din reserva ei luând o pozițiune energetică în sensul declarațiunilor ce le-a dat d-lu Tisza, în înțelegere cu Kalnoky, la 30 Septemvre a. c. în camera ungară?

Acêsta este marea întrebare, ce frământă spiritele ômenilor politici în totu cuprinsul împêrăției habsburgice. Dela răspunsul ce l'u voru da evenimentele depinde și răspunsul, ce toți cu încordare îl u așteptă, la întrebarea, că ôre avea-vom rêsboiu la primăveră sêu nu?

Lucrurile ce se petrec în Bulgaria facu deocamdată impresiunea, ca și când oficiul de esterne din Viena ar fi renunțat la politica schițată în cunoscuta declarare a d-lui Tisza și s'ar fi împăcat cu idea protectoratului rusesc în Bulgaria și cu idea ca Bulgarii sê nu mai alcătuiască un stat liber și independent în peninsula balcanică.

Se vorbește chiar că marile puteri, cari până acuma nici măcaru intențiunea lor serioasă nu au documentat'o de a sprijini cauza independenței bulgare, ar fi datu guvernului bulgaru sfatul de a se supune necondiționat voinței țarului, lăsându pe Ruși sê facă ordine în Bulgaria. Acêstu sfat sê-lu fi motivat cu aceea, că numai printr'o astfel de supunere Bulgaria pôte scăpa de ocupațiunea rusescă.

Acêstu sfat, decă s'ar fi dat în adevêr, a fost cel puținu de prisos, pentru că Bulgarii înșiși au trebuit sê vină la idea de a se supune, vêdêndu că toți îi părăsesc și că nici una din puterile „garante“ nu intervine în favôrea regenței așa de multu strêmtorate prin amenințările comandantilor vaselor de rêsboiu rusesci dela Varna.

Până acum se credea că ciudata și cu totul neobicinuita purtare a generalului Kaulbars este a se atribui mai multu unui escesu de zel alu acestuia. Chiar organul principelui Bismarck a exprimat pãrerea, că Kaulbars nu ar posedea în tôte privințele consêntemêntul

cabinetului din Petersburg. Astădi nu mai pôte existe o dubietate nici în acêstă privință. Fôia oficială din Petersburg declară clar și respicatu, că procederea generalului Kaulbars a primitu aprobațiunea țarului.

Astfelu câștigă nota din urmă a trimisului rusu adresatâ regenței bulgare în formă de ultimatu, o importanță foarte serioasă și pôte că precându scriem aceste șiruri Kaulbars sê fi și plecatu din Sofia cu întregu personalul agenției, după cum a amenințat.

„S'au vătămătu“, — dice Kaulbars în nota sa, — „unul Rusu, s'au vătămătu mai mulți Ruși!“ Guvernul bulgaru rêsponde: „Vê rugăm sê ne spuneți care sunt acei Ruși și cine ia vătămătu, ca sê-i pedepsim“. Kaulbars replică: „Decă i s'ar mai atinge unui Rusu numai unu firu de pèru voiu părăsi Sofia cu întreaga agenția“. — Acum supușii Ruși potu face și cele mai mari scandaluri, căci autoritățile bulgare nu mai cutéză sê se atingă de ei.

Așa stau lucrurile ađi în Bulgaria. Agenții Rusiei caută nodu în papură. Scopul lor este de a produce amărăciune și turburări ca sê pôtă porni Căzacia sê facă ordine.

Până când voru privi celelalte puteri, și în deosebi monarchia noastră, cu nepăsare la cele ce se petrec în Bulgaria?

Crisa bulgară.

— Pôrta nu încetăză de a telegrafia la Sofia pentru a da sfaturi de prudență și mai cu sêmă pentru amânarea judecării conspiratorilor dela 9 Augustu.

— Sir White, ambasadorul Angliei în Constantinopolu, într'o vizită ce a făcutu ministrului afacerilor străine turcesci, vorbi despre sosirea bastimentelor rusesci în fața Varnei, și sondându pe ministrul asupra intențiunilor Porții, în fața acestui faptu, sfatui pe Pôrta sê trimetă și ea bastimente în Marea Nêgră pentru a coopera cu Rușii.

— O circulară rusescă adresatâ puterilor declară în modu categoric că, decă Bulgaria dă urmare judecării conspiratorilor dela 9 Augustu, Rusia va fi nevoită sê iasă din rezervă și sê ia tôte măsurile ce ceru împrejurările.

— „*Novoie Wremja*“ și „*Novosti*“ consideră deschiderea Sobraniei ca o nouă demonstrațiune anti-rusă, de natură a compromite succesul negocierilor angajate de generalul Kaulbars. „*Novoie Wremja*“ dice, că e timpul ca poporul bulgaru sê înțelegă, că nu e unu factoru politicu pe care se pôte întemeia; că armata bulgară, singura forță reală a țerii, e dominată până acum de regenți, și că din acêstă armată nu va rămâne pôte într'o di decătu o bandă de aventurieru politici, nedându-se înapoi în fața unui act de desperare, pentru a se scăpa și a scăpa cu denși pe ațitătorii lor din Sofia. „*Novoie Wremja*“ conchide, că e timpul de a veghea ca desvoltarea afacerii bulgaresci sê nu coste mai scump decătu valoréză întreaga afacere și sê se isprăvesc cu pseudo regenții din Bulgaria; că astfel e calea de reușită de care va depinde cursul ulterioru alu evenimentelor. Citatulu diar sfătuesce în fine sê rupă orî ce negocieri cu regenții, spunêndu că s'a pierdut deja multu timp numai cu vorbe, și că a sositu momentulu de a lucra.

— Guvernul englesu a datu Bulgariiei sfatul de a se supune fără condițiuni, pentru a evita o ocupațiune rusescă, aruncându tôte rêsponderea asupra puterilor semnatare ale tractatului dela Berlinu.

— Discursulu regenței bulgare a făcutu o impresiune pesimistă în cercurile financiare din Berlinu. Cu tôte acestea în cercurile politice nu se crede încă la o ocupațiune. Diarele apreciază discursulu regenței ca demn și ca neconținêndu nici o provocare sêu vre-o părăsire a intereselor bulgaresci. „*Gazeta Germaniei de Nord*“ nu crede, că generalul Kaulbars lucră în acordu perfectu cu d. de Giers.

— Se vorbește despre o apropiată întrevedere diplomatică în cestiunea candidatului la tronul Bulgariiei

— După o depeșă din Viena, prințul Valdemar de Danemarca ar refusa orî-ce candidatură la tronul Bulgariiei.

— Circulă scirea, că 3 corăbii și 9 canoniere rusesci au plecatu din Sevastopolu pentru a se duce la Varna.

„*Telegrafulu*“ e informatu, că caraveliștii se pregătesc a face o nouă lovitură de stat. Pentru acêstu scopu ei s'au adresatâ la generalul Kaulbars propundu i alcătuirea regenței din Karaveloff, Zancoff și Taneff. Generalul Kaulbars a rêsponsu, că trebuie sê consilieze guvernulu rusu. Sê dice că generalulu a și primitu rêsponsu însê nefavorabilu pentru persôna lui Karaveloff, care este considerată de nedemnă de încrederea Rusiei. Karaveloff s'a adresatâ la solicițiunea lui Zancoff, însê acesta i-a rêsponsu, că nu pôte nimicu. Generalul Kaulbars a emis pãrerea, că regența bine primită de Rusia, trebuie sê fiă compusă din d-nii Slaveicoff, Metropolitulu Klement și Zancoff.

Planuri rusesci.

Dintr'o corespondență din Petersburg a diarului „*Neue Freie Presse*“ estragemu următôrele:

Ce va face Rusia, acum, după trimiterea vaselor de rêsboiu la Varna, nu putem sê scim, mai cu sêmă că într'o ocupațiunea a Bulgariiei nu se pôte crede.

Atâtu cercurile politice câtu și cele militare din St. Petersburg n'au poftă pentru o acțiune militară în Bulgaria, unde, după asigurările unui bărbat de stat rusu, lipsesce unu partid, care ar dori o legătură mai strinsă a Bulgariiei cu Rusia. Chiar și Bulgarii aderenți ai Rușilor viséză despre alipirea Macedoniei, întinderea Bulgariiei până la Marea Egeică și până la Constantinopolu și Rusia sê n'aibă altu interesu, decătu acela de a contribui ca sê se pôtă înființa o Bulgaria mare.

Acelu distinsu bărbat politicu propune într'unu diar din Moscua următôrul program: 1. Rusia sê țină cu țăriă la tratatulu dela Berlinu. 2. Sê nutrescă amicitia cu Francia fără a încuragia veleitățile de rêsbu-nare. 3. Sê trăiescă în cea mai bună armoniă cu Turcia garantându-i integritatea posesiunilor în Asia și Europa și s'o ajute moralmente în cestiunea Egiptului, precum și isgonirea Austriei din Bosnia și Erțegovina. 4. Rusia în fine sê stăruiască pentru esecutarea stipulațiunilor tractatului din Berlinu în ceea ce privesce Macedonia și Armenia, precum și în privința regulării frontarielor turco-grecesci.

Încât pentru atitudinea Rusiei față cu Bulgaria, și acêstu consilieru nu pôte da altfelu sfat decătu acela, că Rusia sê se ferescă de o ocupațiune; căci în fine bulgarii, pentru a pune unu capêtu anarchiei, voru înșiși unu comisar și oficeri ruși, cari până la alegerea principelui ar avea sê înlocuiască pe regenții actuali. Acesta ar trebui sê fiă cuvêntulu celu din urmă alu Rusiei în cestiunea bulgară, a cărei soluțiune prin o ocupațiune nu e de dorit nici pentru Bulgaria nici pentru Rusia.

Germanii și Polonii.

Pe cei din Germania îi cuprinde o cumplită nervositate de câte orî audu vorbindu-se de Poloni, și mai cu sêmă când audu că pretind și Polonii unele drepturi. A fostu destul ca în Teschen sê apară o broșură, care cere pentru Galiția o pozițiune de dreptu față cu Austria, ca a Croației față cu Ungaria, și sê se șburlescă foile germane. „*National-Zeitung*“ a fostu cel dintêiu, care și-a vêrsat foculu, amenințându chiaru, într'unu articolu apărutu în numărulu de Duminecă. Intre altele dice:

„A se da Galiției o pozițiune, cum o înțeleg autorulu, n'ar mai fi acêsta o afacere curatâ austriacă. Autorulu e de pãrere adecă, că în 1863 Rusia și în ultima sesiune a Reichstagului germanu prințul de Bismarck au declarat, că tractarea cestiunii polone în respectivele state, adecă în Rusia și în Prusia, e o afacere internă, de unde rezultă același dreptu și pentru Austria. Elu uia însê, că readucerea unei provincii revoltate la ordine, înăbușirea uneltirilor revoluționare sêu dușmă-

nose statului sunt negreșit afaceri interne ale fiicăru stat, și că în Rusia și în Prusia s'a tractat despre astfel de procederi. Cu totul altceva ar fi organizarea Galiei într'unu ce comunu, care ar privi ca o misiune a sa revoluționarea Poloniei rusești și prusiene, îndușmănierea Austriei cu vecinii săi și conjurarea cu orice dușmanu alu păcii în contra numitelor puteri.

E caracteristicu conceptulu ce-lu are foia germană despre granițele independenței interne a monarhiei noastre. Ce aru fi dîșu foile germane, când cele austro-ungare și-aru fi ridicat vocea în contra espulsărilor Polonilor austriaci din Prusia și aru fi dîșu, că acesta nu mai e o afacere curat internă a Prusiei? Căci în adeveru acestă afacere atingea monarhia noastră, pentru că se tracta de supușii ei poloni, pe cari cancelarul i-a isgonit, fiindcă nu i place ochii lor.

O asemenea monstruoasă doctrină de dreptu internațional ar avea trecere celu multu în Camerun, der nu în Austro-Ungaria, unde guvernulu din Viena s'a convinsu, că numai pe base federaliste se pôte întări monarhia și de aceea și lucrăză la executarea acestui planu.

Aru fi făcutu cu multu mai bine foia germană — decă tocmai n'a vrutu să tacă — să fi ținutu mai multă sémă de faptul, că numai o Austro-Ungaria tare prin mulțămirea tuturor popórelor pôte fi o puternică aliata, pe care se conteze Germania. Ori dóră „intimitatea“ germană pretinde slăbirea monarhiei austro-ungare prin înășpirea nemulțămirei popórelor?

Manifestulu Opozițiunii din România.

„România“ a publicat unu manifestu semnatu de domni Lascar Catargi și George Vernescu, conducătorii partidei conservăto-re-liberale, prin care esplică cauzele cari i-au făcutu, deși se abțină la alegerile politice, a participa la alegerile comunale. Ecă partea manifestului privitoare la acestu punctu:

Viitórele alegeri municipale, pe lângă caracterulu lor politicu, urmărind unu scopu eminentu administrativ și practic, și fiindcă se fac în virtutea unei legi organice ordinare, încat participarea la votu, în acestu casu, lasă deschis marele procesu dintre națiune și guvernulu domnului I. C. Brătianu pentru călcările sale constituționale și celelalte răspunderi politice, apoi, în fața dorinței generale a tuturor alegătorilor din țeră d'a lua parte la viitóre luptă electorală, într'unu modu energetic și fără șovăire, precum și a încrederii ce trebuie să avem în bărbăția alegătorilor, atât de încercați sub acestu regim vitregu de țeră, Comitetulu esec tivu alu partidului liberalu-conservatoru a luat hotărîrea să mērgă și să lupte în viitórele alegeri comunale și rōgă pe toți alegătorii, ca să se presinte cu totă inima și cu totu curagiulu la aceste alegeri, pentru a da voturile lor listelor susținute de către opozițiunea-unită.

Reuniunea femeilor române din comitatulu Huniadoriei.

(Urmare).

Amēsuratū apoi programulu, conferința, pentru a putē desbata mai cu înlesnire și după usu, a alesu cu aclamațiune de președintă *ad hoc* pe d-na Catarina Drăghiciu n. Moldovanu, ér de secretari *ad hoc* pe domni F. H. Longinu și Petru Drăghiciu jun.

Constituindu-se astfel conferința, președinta des-

chide ședința, ér secretarul cetesce următórele telegrame:

1. *Din Bradu*: În numele Romănelor din Bradu salutū conferința, declarandū, că și noi de aici aderăm la înființarea reuniunii și decă acum suntem impedeate a participa, vom contribui din puteri la realizarea scopurilor ei. — Aurelia Demianu.

2. *Din Hatég*: Gratulezū la înființarea reuniunii, înainte cu Dumneșu! — Eufrosina Sănzianu.

3. *Din Petroșeni*: Regretăm că nu putem participa la adunarea Domnielor vōstre, gratulăm însē salutaru întreprindere, dorindū succesu pe terenulu apucatū. — Ioana Stanca, preteasă. Ana Brădușă comerciantă.

4. *Din Arad*: Primiți felicitările noastre. Deie Dumneșu, ca întreprinderea d-vōstre să fiă făcută într'unu ceasū bunū, să iă cu o cunună mai multă la altariulu sântu alu națiunii noastre. — Teologii din Arad.

Aceste telegrame se ascultară cu multă plăcere și urări de „sē trăsescă!“.

Președinta apoi dă cuvēntulu d-nei *Elena H. Longinu* n. Popu, carea adese întreruptă de viue aprobări și în fine aplaudată, a ținutu următorulu discurs:

— Onorabilă conferință! Dați-mi voiă, ca după deschiderea oficiosă, și contormu programei, să vē ceru prețuita atențiune pe unu momentu, pentru a vē espune în liniamente generali scopulu reuniunii, în alu căreia favoru a-ți binevoitū a osteni la acestă conferință.

Negreșitū Vē este cunoscutū, că de unu timpū îndelungatū deja se manifestă dorința generală, de-a înființa și în aceste părți o Reuniune de femei, cu unu scopu culturalu ôrecare; și acesta cu atât mai vērtosū, fiindcă adū mai nu există ținutu locuitu de Români, unde să nu lucreze în modu salutaru asemenea reuniuni.

Comitatulu Huniadoria este unul din cele mai mari, locuitu aproape exclusiv de Români, și totuși până adū s'a simțit durerosū lipsa unei asocieri comune a Romănelor din acestu districtu.

Aceste și alte considerațiuni au datū impulsu damelor din Deva, ca fiindū în centru să ia ele inițiativa întru realizarea aspirațiunilor, de multu nutrite în astă privință.

După unele desbateri private, în conferința prealabilă din 8 Septemvre, s'a decisu unanimu imperioasă necesitate a înființării Reuniunii.

În acea convenire s'a decisu în speranța ulterioarei d-vōstre aprobări și asupra scopului reuniunii.

Credū, veți încuviința, că amū statoritū ca punctu întâiu alu activității noastre sprijinirea și înaintarea industriei de casă.

Nicăiri nu pôte fi mai motivatū ca la noi, că punem mai mare pondū pe dezvoltarea rațională a industriei noastre de casă, căci nicăiri nu vedemū dezvoltatū gustulu poporului întru atâtea forme deosebite și varie, ca chiar la noi. Nicăiri nu s'au păstratū mai curatū motivele clasice, decătū în lucrările ce și le confecționează țerancele noastre spre podoba casei și îmbrăcăminte familiei lor.

Tenacitatea, cu care și a păstratū poporul românesc prin seculi originalitatea și caracterulu său, este cu dreptu cuvēntu de admiratū!

Și ôre alu cui este meritulu principalu, că ne-amū conservatū portulu anticu, așa precum se vede pe columna lui Traianu din Roma?!

Alu rēșboinicilor, cari au cutrieratū odată lumea întregă prin virtutea lor militară, ori a învetaților din vechime, cari au lăsatū tesaurii lor spirituali să fiă fară luminătorū posterității?

Nu, dōmnelor!

Au fostū Penelopele romane, și de atunci successive urmașele lor, care ne-au păstratū în castulu templu alu căsniciei moravurile și datinile, cu cari adū ne girămū dreptu descendenți ai celui mai gloriosu poporū din vechime!

Țeranca română este decī îndreptățită să pretinđă dela noi, cari amū înaintatū cu spiritulu timpului, să-i venimū în ajutorū întru exploatarea muncii sale în înțelesū modernu.

Ăngerulu pădătorū alu Romăniei, Grațioasă Regină

Elisabeta, a fostū prima, care a descoperitū în noua Sa patriă tesaurile neprețuite ale industriei romănesce!

Și de atunci vedemū Regina poetă purtandū cu mândria pitoresculu nostru costumū, alătū în singuraticile ei plimbări prin pădurile Peleşului, câtū și pe înălțimea tronului, în prezența puternicilor domnitori ai lumii.

Sub înaltulu ei patronagiū s'au întocmitū rēșboie perfecționate în țeră, s'a înființatū bazarulu „Furnica“ din Bucuresci, unde ală ocupațiune sulte de țerance creandū după metode române deosebite lucruri de artă, cari apoi fiindū esportate în țeri streine suntū plătite cu bani grei, pentru rara frumseță și originalitatea lor.

În bazarulu „Furnica“ avemū dreptu modelu de imitatū!

E drep'tu, că mijlocele noastre suntū cu multū mai modeste; ei, der numai voință tare și perseveranța să avemū, și cu ajutorulu lui Dumneșu sperămū a deschide cu timpū unu isvorū fructiferu muncii și laborei romănesce.

Acestă ar fi decī, onorabile dōmne, direcțiunea întreprinderii noastre în prima liniă.

Venimū acum la a doua parte a activității reuniunii.

Acestă este rezervatū carității!

Aici este femeia în elementulu său; întru a face bine culminează tôte facultățile, cu cari a înzestratū Creatorulu inima femeiescă!

Mē voiū reține a detalia acestu punctu mai pe largu.

D-vōstră cunoșceți vieța, sciți ce suntū nēcasurile și suferințele cu cari sôrtea ne copleșesce de multe ori cu o crudă necruțare. Parcele nemilose etă curmă fiăulu vieții unui părinte de familie.

Mama veduvită a micuților orfanī, rēmași fără câștigători ai panei Țilnice, în desolarea și durerea ei nemărginită se revolta în contra cerului pentru atâtea crușime!

Haid' să dicemū acestei nefericite: Soră amărită, care ai fericirea a fi mamă, nu despera!

Dumneșu se îngrijește prin hoii de tine și de viitorulu micilor ței orfanī!

D-vōstră mē înțelegeți . . .

Nu voiū abusa mai departe de paciența d-vōstre, totū ce mē rezervū este rugarea terbinte cătră Atotputerniculū, să ne dea tăiă a realiza speranțele ce suntū legate de viitorulu Reuniunii noastre!

SCIRILE ȚILEI.

Luni, ziua morților la catolici, a fostū érași încununatū mormēntulu lui *Hentzi* în cimitirulu militarū din Buda. La cimitirū erau postați optū polițiști călări și cățiva soldați. Oficieri au încununatū mormintele generalulu *Hentzi* și loc. colonelū *Alnoch*. Uriașa cunună destinată pentru *Hentzi* n'avea panlice și prin urmare nici dedicațiune. Oficieri de geniu îndepliniră actulu de pietate în totă lăuștea. Cununa pentru *Alnoch* avea pe panlice următorea dedicațiune: „Regimentulu de inf. c. r. 23 dela corpulu ofiteresc.“ Mormēntulu celorū căduți dela regim. 23 a fostū încununatū cu o cunună cu inscripțiunea: Bravilorū camerađi — reg. de inf. c. r. 23. Discursuri nu s'au ținutu.

—x—

Camera bursei din Viena face cunoscutū, că după 15 Noemvre 1886 obligațiunile funciare rurale ardeleno numai atunci suntū liferabile în comerțulu bursei, decă vorū fi provēdute cu noua colă de cupōne.

—x—

Archiducesa *Valeria* lucrăză acum la o comedie într'unu actū, care se va reprezenta, după cum se țice, în carnavalulu viitorū înaintea cercului familiarū alu casei imperiale.

—x—

Ni se scrie din *Făgărașu*, că protopopolu emeni-

FOILETONU.

Unu documentu prețiosu.

(Urmare și fine)

Iară tocma la obștiei a svintelorū monăstiri se fiă așa: *De țobște*. Nime din călugări se nu ția alu său, nici calu nici stupū, nici altū dobitočū, nimicū, nici arătură, nici dinafară, nici din lontru în monăstire, nimică deosebi se nu ția, fără numai îmbrăcăminte și chelșugū ce va avea dentru răcodelia sea, se ția, cu blagoslovenia Egumenului și a Duhovnicului său. *De mănăcare*. Călugării se mănănce toți intrapăzare toți asemenea, ca frații, de une bucate și se bea toți de o bētură și se nu facă egumenii și stariții mănăcări alte și deosebi de cei mai sēraci, ce într'unu chipū se mănănce și se bea toți frații. *De egumeni*. După aceea întâiu cu blagoslovenia Milostivului D-șeu și cu voia săborului cine va fi alesū se fiă egumenū, ca se fiă ca unū părinte tuturoră și dela toți se aibă cinste ca unū părinte sufletescū. Insē egumenulu se fiă preutū și se grijescă de toți ca unū părinte de feciorii săi și fără fățarie se socotescă, se impartă tuturorū într'unu chipū cui ce trebuie și trupesce și sufletesce, după pravila sf. Vasilie Velikii, cum înveta de țice că unde suntū lu crurile cele bune trupesci dempreună tuturorū într'unu chipū, acolo și cele sufletesci simtū dempreună tuturorū

într'unu chipū și spesenia într'un chip și truda într'unu chipū și nevoința într'unu chipū și cunună. — *De eşirea egumenului*. Egumenulu se nu esă afară fără de vrēme de în monăstire unde va fi voia, ce se aibă economū sēlū tremiță în trebī mănunte; ér unde va fi lipsa sfinței monăstiri, se mērgă egumenulu cu scirea și cu svatul stariților; se mērgă și unū frate pre carele va vrea săborulu se mērgă cu *musulū* (sic). Egumenia se o ția unū anū închiētū și decă se va împlea anulū, se se prostescă din naintea săborului. Decī de or socoti că au nevoitū cu tocma cea sufletescă și cu obicina svintei monăstiri, se aibă a căde cu rugăminte sē'i rōge se ția egumenia și într'altū anū, ér de nu va fi nevoitū și nu va fi socotitū se petrecă anulū cu socotința și va fi fostū cu risipă întru agonisită, pre altulu se afle sē'lū rōge se egumenescă. — *De Stareți*. Éră stareți cine va fi alesū în stareți de nu va umbra după dreptate și după tocma svintei monăstiri și după samovolia sa, în mănăcări și beții și-n nestrăsură, unlu ca acela se hie scosū din stareți ca o oae riioasă. — *De Kelșug*. Ér Kelșugulu monăstirei se nu îndrănescă sē'lū ția la sine, nici egumenulu, nici alți din stariți, nimē fără de cine va alege săborulu, se fiă cu voia tuturorū, sē'lū pue Visternic, séu eclesiarc. — *Cine va ținea deosebi*. Éră cine se va afla, nestine din frați, țindū ce-va deosebi, unlu ca acela de săborū se hie proclētū, séu se se isgonescă

din frați, care egumenū séu starețū, séu altă cineve din călugări, fiă rudă de boiari, fie de trăgu, fiă de țeră, fiă de altă țeră, de va clăcā zapovēda ceștii scrisori, ai noastre, cea alésă cu săborulu den svanta pravilă, de va ținea cai séu stupuri, séu altū dobitočū, séu arătură la frații săi, séu la rudele séle, séu la prișinii săi séu se dea bani întru aslamū, séu a face negoțū, săvai dobitoč săvai miare cu polobócele, séu fiece negotū, se fiă proclētū și triclētū anathima maranatha, aminū. — *De mănăcare în chilii și de ospēți*. — Prin chilii, nici bolnavū, nici sântosū se nu mănănce, nici se bea fără numai apă. Ér la hramulu besarecii, și când se va țempla să viă Domnulu la monăstire, atunci numai blagoslovimū se mănănce și se bea prin chilii, pentru ospēții. Ér intralte țile preste anū, în ospētăria se se ospetēze, de a fi Vlădicū, séu egumenū, séu boerinū, séu citorū, se-i ospetēze egumenulu la chilia egumenului. *De săborū*. Când se va aduna săborū, pentru trebile monastiresci, de va vrea săborulu, douē pahare blagoslovindū se aducă, ér aiurea nicăiuri, nici în chelarū nici în pivniță. — *De eclesiarhū, de economi, de metoșari*. Eclesiarbulū unū anū încheiatū se cade se ția eclesierșia, asjiderea și economia, și metoșarii, cine unde va hi pusū se socotescă, se nevoiască forțe cu socotința, pentru agonisita svintei monăstiri, cu frica lui D-șeu și cu dreptate. Ér decă va împlea anulū, se aducă agonisita ce ce va

tată Petru Popescu a încetat din viață în 3 Noemvre n.

—x—

Conventul general evanghelic-reformat a prețins pentru școlile medii confesionale reformate o subvenție de la stat de 59,500 fl. pe an, mai departe pentru zidiri și instruire la aceste școli odată pentru totdeauna suma de 361,500 fl. Considerând însă starea financiară a statului ministrul instrucțiunii a prelininat pe anul 1887 numai 28,000 fl. subvenție pentru aceste școli și anume pentru gimnaziile din Zalău, Orăștia, Seps-Sân-Georg, Mișcolț și Ciurgău. Privitor la subvenția pentru construcții, care s'a redus la 330,000 fl., s'a pus deocamdată în bugetul o rată de 40,000 fl. — Dăr pentru școlile românești câtă s'a prelininat în bugetul din banii românești? Fire-ar în stare să ne răspundă bunul nostru ministru?

—x—

Privitor la furtul din *M. Teresiopolu* (Szabadka) se scrie, că s'a găsit cassa de bani a lui Geiger spartă aproape de oraș. Bani în sumă de vr'o 300,000 fl. lipseau. Numai 600 fl. și hârtiele de valoare s'au găsit în casă. Hoții nu s'au prins încă. Geiger dă un premiu, nu de 5000, ci de 20,000 fl. celui ce va descoperi pe hoți.

—x—

Regele României a primit de la monarhul Austro-Ungariei o scrisoare, prin care îi notifică căsătoria nepotului său arhiducele Otto cu principesa Maria Josepha, fiica ducelui de Saxonia.

—x—

Episcopul de Argeș, cu ocazia sfințirii catedralei, a iertat pe toți preoții din eparchia sa de pedepsele canonice la care erau supuși.

—x—

Artiștii și artiștii române în străinătate: D-șora Elena Teodorini la Lisabona, d-ra Asană la Tuluză, d-ra Bărescu la Viena, d-ra Banciu la Heidelberg, d-ra Pișca la New-York, d-ra Leriu la Paris, d. Popoviciu la Viena, d-na Crisenghi (peste câțiva timp) la Odesa și nu peste mult d-ra Aurelia Chițu, poate că deocamdată în Milan.

—x—

„Gazeta de Francfort” spune, că statul german a obținut o hotărâre judecătorească în virtutea căreia câștigurile eșite la tragerile lotărilor oprite aparțin fiscoi. Cine are bani de pierdut să jöce la lotăriile streine.

—x—

Persone venite din Odesa confirmă, dize „V. Cuvrului”, că acolo sunt grămadite foarte multe trupe rusești.

—x—

Se vorbește, dize „Epoca” din Bucuresci, de modificarea armamentului câtorva regimente de infanterie prin introducerea puștii de repetiție.

—x—

Ne mai fiind epidemia de vite în nici o parte a României, guvernul italian a deschis granițele țării importului vitelor din România.

—x—

Concertul societății filarmonice de aci sub conducerea directorului de muzică A. Brandner, se va da Vineri seara în 5 Noemvre n. în sala Hotelului Nr. 1 cu următorul program: 1. Beethoven: Simfonia Nr. 6 în F-dur (orchestra, simfonia pastorală), a) Scenă la păriu, b) Veselă intrunire a țăranilor, — tempeșă, — furtună, — cântul păstorului, — simțimintele vesele

și mulțămire după furtună. 2. *Viewtemps*: Concert în A-moll pentru violoncel cu acompaniament de orchestră (solist: d-lă Carol Pöschl.) 3. Wagner Richard: Overture la opera „Tannhäuser și războiul cântăreților la Wartburg.” — Inceputul la 8 ore.

—x—

Astă seară Joi se va juca la teatrul german, în beneficiul regisorului și actorului d. Bocka, comedia în 5 acte „Letzte Liebe”. Comedia e una din cele mai bune, precum și d-lă Bocka e una din cele dintâi puteri ale trupei. Prin urmare publicul va avea o plăcută seară de petrecere.

Impăratul Iosif al II-lea și libera regească comună Rășinari.

Rășinari, 6 Noemvre s. n. 1886.

Astăzi se implinesc o sută de ani de când bunul și iubitorul de dreptate împărat Iosif al II-lea prin rescriptul său din 6 Noemvre 1786 a declarat Rășinariul de comună liberă regească.

Acest înalt rescript a fost rezultatul unui proces pe care l'a purtat comuna românească Rășinari în contra cetății săsești Sibiiu în timp de 51 ani.

Actele procesuale arată cumcă Rășinării s'au plânsu la guvernul țerei, că ei au fost oameni liberi, au avut primăria comunală ca și celelalte comune libere din fundul regescii asemenea a avut și 40 reprezentanți comunal, dăr dela anul 1735 magistratul (primăria) Sibiiului le-a impus atâtea sarcini încât ei nu sunt mai mult în stare să le poarte. îi silesc să le facă bărne, să le taie lemne de foc, să le adune petra și aceste toate fără de nici o plată să le ducă cu cărele la Sibiiu, să le dea oameni cari să lucre la cetate, precum și servitorii la primarul Sibiiului.

Pentru munți li se cerea arendă mare. În comună erau siliți să cumpere la boțezuri, la nunte și la înmormântări vinul mai scump decum se vindea pe alte locuri tot din cărciuma pusă de primarul Sibiiului, pentru că nu era iertat să aducă altceva vin în Rășinari decât numai el. Din fentă său otava făcută pe câmp și a 3-a parte era a Sibienilor. Pentru tot locul de o gălătă semănat li se lua 35 cr. Numai apa și lemnele le-au fost iertate să le folosescă fără tacsă, dăr să prindă pesci nu.

Sarcinile impuse de magistratul Sibiiului, sub a cărui jurisdicțiune scaunală sta și Rășinari, au fost așa de grele și apăsătoare, încât Rășinării într'o umilită suptică așternută împăratului s'au rugat să li se asemeze în Vlahia austriacă*) un teritoriu unde să se așeze pentru că ei sunt gata de-a părăsi Rășinari și a emigra acolo.

După încheierea procesului guvernul țerei prin decisiunea sa le-au făcut ceva ușurintă, însă iau de hiarat de coloni (iobagi, clăcași). Rășinării nemulțamiți cu această sorte au apelat în contra menționatei decisiuni la tronul Maiestății Sale, rugându pe guvern să așternă actele acolo.

Impăratul Iosif al II-lea prin rescriptul de sus a turnat balsam vindecător în ranele multă asupriților locuitori din Rășinari declarându Rășinari ca comună liberă regească.

Câtă bucurie va fi produsă acel înalt rescript

*) Astfel se numea o parte din Oltenia, încă din încă timpul împăratului Carol VI, precum și districtul Orșovei vechi, ce-lă ocupase Iosif II. Se vede că în suplică se înțelegea acest district.

hi agonisită peste an, să puiă înaintea săborului, și să ia blagoslovenia. Era de va fi nesocotitor, și după samovolia sea va risipi sementilor și prietenilor săi, unul ca acela să fiă sub blastemul svinților părinți, și nici anul să nu'ă ascepte, ce să'ă scotă de sergu, ca pre un fur de biserecă și de aci să n'aibă credință pe nimic, nici din lontru, nici din afar în monăstire. — *De coconii*. Coconii nici în monăstire să nu petrecă, nici muiare, nici țigancă, său călugăriță să nu măie în monăstire, ce den atară, unde va fi casă de aceea făcută. — *De slugi*. Egumenul se nu aibă slugi curțeni, ce să aibă posloșnici să slujescă. — *De sémă*. Egumenul său hie carele să dea sémă înaintea săborului de ce va fi cheltuit, și cine ce va fi dobândit pe la sémenții, său la prietenii, să arde dinaintea egumenului, să bagoslovescă. și de va socoti egumenul, că i va fi de trebă și de polză, să i lase, iar de nu, în monăstire să se iae — Doi cai aleși, să fiă de trebele egumenului de subă, ér de aci toți să fiă de obște. — *De străini*. Dela alte monăstiri, hieade unde, de va veni vre-un frate să petrecă în monăstire, să țiă obicina monăstirei, ér de au-i va plăcea, să esă din monăstire. — *De seastrii*. Și din frați cine va vrea să esă în săhăstria, să hie cu blagoslovenia săborului și a egumenului. De va ascultă de săbor, și de egumen, să petrecă cu Dumneșeu, ér de nu, să'ă întorcă în mo-

năstire să hie sub ascultare, și în locul lui altul să se bagoslovescă, pe carele va iubi petrecerea pustiei. să petrecă cum se cade. Pentru aceea Domnia mea, am întărit, și am tocmi, și acestei svinte monăstiri, ce iaste moșia Domniei mele, de Movilescă zidită, anume Sucevița, unde este hramul Svetago Voscrisenie gospado nașego Is. a Hrist. a; Și pri mai mare credință am pus și pecetea Domniei mele, ér pe cine va alége Dumneșeu, după viața noastră să hie Domnul țerei Moldovei și de nu să va pleca neștine cândva, unul ca acela să hie arătat și cu temnița să fiă certat, până când să va smeri, că scrie Apostolul Pavel: „dați pre unul ca acela doszazinei, întru smăcinarea trupului, ca să se isbăvască sufletul lui întru duoa Domnului nostru Isus Hristos, a căruia este slava în veci, amin.”

Vlét 7135

Septembrie 20 zile.

Sémnat:

Miron Voevodă.

Locul sigilului Domnesc, atănat de mătăsă.

4 sigilii a prelaților țerii.

România.

V. A. Urechă.

intre locuitorii asupriți ai comunei Rășinari își pot închipui numai, acei oameni cari purtând asemenea sarcini feudalistice și-au eluptat libertate.

Comisiunea însărcinată de tabla regescă din Tergul Mureșului cu ducerea în deplinire acestei pre înalte decisiuni, după ce pe cale judecătorească s'au fost statornicit marginea teritoriului au predat în 15 Decemvre 1788 comunei Rășinari și trei mii patru sute florini solviți de cetatea Sibiiu ca desdăunare pentru folosele trase până atunci.

Acești trei mii patru sute florini au format cel dintău venit al casei alodiale din Rășinari. În această casă au intrat apoi venitele regale pentru munți, mori și cărciume. Din aceste venite s'a edificat biserica cea mare gr. or. și cea mică gr. cat. și școlile din Rășinari. Asemenea două case comunale, dintre cari una se folosește ca ospătăria. Se solvec salariile la șese învățători, la o învățătoresă și la un catechet gr. c. precum și salariile la membri primăriei locale, la medicul comunal silvicultorul comunal și la toți servitorii comunali. S'a clădit calea cea frumoasă către Sibiiu și în sus până în culmea costelor ce se vedă dela Sibiiu. S'a îngrădit cimiteriul. S'au pardosit cu petra și s'au prevăcut cu petrișiu cernut mai multe strade, aședându-se în cele de frunte și lampe pentru luminatul de nopte. S'au regulat parte cu zid parte cu bărne alvia riului. S'a înființat știpendii pentru cei ce cercețază cu succes bun școlile mai înalte.

Din fii Rășinării au eșit funcționari de stat, între cari a ocupat loc și subscrisul, medic, avocat, oficer în armată, protopresbiter, preoți, profesori, învățători, negustori, și un număr până acuma încă mic de meseriași.

Progrese, cari fără influința binefăcătoare a înaltului rescript împăresc nu se făcea.

Progresele ar fi fost cu mult mai mari decât de douăzeci ani încoco nu dispărea interesul pentru causele comune, făcându loc celui particular, care a adus cu sine corupțiunile și desbinările în Rășinari.

Fiă fapta memorată a generosului împărat Iosif al II-lea la locuitorii Rășinari în toate generațiile neuitată și numele lui în eternă binecuvântată!

Petru Broté.

Ultime seiri.

Tirnova, 2 Noemvre. — *Situațiunea nu s'a schimbată*. Guvernul și adunarea națională stăruesc pe lângă intențiunea d'a pași la alegerea principelui.

Ruscucă, 2 Noemvre. — *Din ordinul comandantului suprem al flotei rusești din Marea Neagră mai plecă spre Bulgaria încă șese vapore de război rusești. Trei din ele duc și torpile.*

Sofia, 2 Noemvre. — După seiri oficiale din Varna, înaintea arestului de acolo apărut un cavas al consulatului rusec cu mai mulți marinari ruși și strigă către cei ce se află în arest: „Naveți témă, în trei zile vă voi libera!” — În Tirnova vor sosi toți viceconsulii din Sofia, afară de cel rusec. *Viceconsulul austro-ungar contele Starzenski a fost jefuit pe drum de o bandă de tâlhari.*

Londra, 2 Noemvre. — *În cercurile guvernamentale se consideră ca foarte seriosă situațiunea. Se crede că o ocupare a Bulgariei cu greu se va putea evita.*

Berlin, 2 Noemvre. — *Diarele de aci își esprimă indignarea adencă asupra procederei lui Kaulbars.* „National-Zeitung” dize că far fi timp, ca un astfel de soi de diplomați, cari stau pe nivelul culturai Asiei centrale să fiă puși în neactivitate. Procederea Rușilor e de natură a provoca acte de violență. „Vossische Zeitung” recomandă Bulgarilor să reziste până la extremă, căci nu pot perde nimic, decât să vor apăra dreptul până la întrebuintărea forței.

DIVERSE.

Cununiă. — D-lă Vasilu Hoble, teolog absolut de Gherla, în 18 Noemvre n. își va serba cununia sa cu amabila d-șora *Lucreția Cosma*, fiica d-lui protopop Ioan Cosma, în biserica gr. cat. din Pereciu. — Le urmă vieță îndelungată!

Curtea japoneză. Se va străforma în curend după modelul european. Curtea japoneză ordonă ca în viitor toate damele japoneze, cari vor fi invitate la festivități de ale curții său la alte festivități oficiale vor avé să se prezenteze în toalete de modă europene. Asemenea s'au delaturat de aci incolo și frisirile japoneze și în viitor damele împăresc japoneze a să se reprezenteze în coafure americane.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 3 Noemvre st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Bonuri croato-slavone) and Price/Value.

Cursulu pieței Brașov

din 5 Noemvre st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Bancnote romănesci, Argint românesc) and Price/Value.

Advertisement for LEHOUBLON cigars, featuring the brand name in large letters and a signature.

ANUNCIU!

Subseminatul, ca acela, care am meritul de a fi ieftinit peste totu prețulu cărni în Brașov, am onore a face cunoscutu onoratului publicu, că la mine, strada teatrului în bolta Nr. 7 în Podulu Bătușilor și în Tergulu pescelui casa Nr. 99, lângă clădirea teatrului, se vinde încependu dela 1 Noemvre stilu nou a. c. carnea de vită cu 24 cr. chilogramulu și cumcă carnea de porc se vinde cu 2 cr. mai ieftină ca în tôte celelalte măcelării.

Brașov, 30 Octomvre 1886.

Stefan Bureța.

Nr. 11941/886.

Publicațiune.

3-3

Se aduce la cunoscința generală, cumcă bugetulu percepțiunilor și erogatiunilor comunei orașenesci Brașov pro 1887 dimpreună cu tôte aclusele zace, în sensulu §-lui 25 alu art. de lege XXII din 1886, în biurulu oficiului primăriei, ulița Caldărariloru Nr. 519, în decursu de 15 zile spre examinarea din partea fiă-cărui supusu dărei; stându fie-cărui dăjdieru în dreptu, ca până în 14 Novembre a. c. se-și aștearnă eventualele obiecțiuni subscrisului magistrat.

Brașov, 27 Octomvre 1886.

Magistratulu orașenescu.

Posturi de medici vacante.

Infintându-se în districtulu Rîmnicu-Săratu (România) numărulu legalu de posturi de medici de plasă (cercu), retribuite cu 450 franci lăfă și diurnă pe lună, invită prin acastă publicațiune pe tôte domniile colegi, de naționalitate română, cari dorescu a ocupa asemenea funcțiuni, a se adresa pentru ori ce informațiuni la subseminatulu. Cei ce nu posedu împămîntenirea potu obține posturile în cestiune angagiându-se provisoriu cu contractu pe timpu de celu puținu unu anu. Actualmente suntu trei posturi de medici de plasă vacante.

Dr. Octaviu Blasianu, medicu primaru de districtu. La: R. Săratu (România).

2-3

Avisu d-loru abonați!

Rugămă pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerățiunei se binevoiască a scrie pe cuponulu mandatulu postală și numerii de pe fășia sub care au primitu diarul nostru până acuma.

Domniile ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de stat reg. ung.

Large table with multiple columns showing train schedules for routes: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș, Arad-Timișoara, Simeria (Piski) Petroșeni, Timișoara-Arad, and Petroșeni-Simeria (Piski). Includes train types and times.

Nota: Orele de noapte suntu cele dintre liniile grăse.